

بررسی تاثیر توانایی مدیریت بر اظهار نظر حسابرسی در خصوص تداوم فعالیت با تاکید بر کمیته حسابرسی

مرضیه اسماعیل زاده^{۱*}، دکتر وحید محمودی^۲

۱- کارشناسی ارشد، حسابرسی، دانشگاه رجا قزوین، قزوین، ایران. ایمیل: Marzii.m2@gmail.com

۲- استادیار دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قزوین، قزوین، ایران. ایمیل: v.mahmoudi.a@gmail.com

چکیده

تاکنون ادبیات گسترده‌ای در خصوص عوامل تعیین‌کننده حق‌الزحمة حسابرسی و تمایل حسابرسان به انتشار گزارش حاوی بند تداوم فعالیت شرکت‌ها وجود دارد. با این حال، بخش عمده پژوهش‌های پیشین بر عوامل تعیین‌کننده در سطح شرکت تمرکز کرده‌اند و شواهد تجربی بسیار اندکی در خصوص تأثیر ویژگی‌های مدیریت شرکت صاحبکار بر اظهار نظر حسابرسی و گزارش حسابرسان انجام شده است. هدف پژوهش حاضر با توجه به خلاء پژوهشی موجود، بررسی تاثیر توانایی مدیریت بر اظهار نظر حسابرسی در خصوص تداوم فعالیت با تاکید بر کمیته حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران وهمچنین ارائه مدلی مناسب جهت کمک به مدیران شرکت‌های سرمایه گذاری، تحلیلگران و در نهایت بازار سرمایه است. برای انجام این تحقیق نمونه ای از ۴۶ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انتخاب گردید. در این پژوهش، بررسی تاثیر توانایی مدیریت بر اظهار نظر حسابرسی در خصوص تداوم فعالیت با تاکید بر کمیته حسابرسی برای دوره ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۹ صورت گرفت که در مجموع ۴۶۰ مشاهده برای تحقیق موجود می باشد. روش آماری مورد استفاده در این تحقیق روش لجستیک است. نتایج نشان داد که ۱- توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر منفی حسابرسان در خصوص تداوم فعالیت شرکت رابطه عکس دارد. ۲- توانایی مدیر عامل بر برکناری حسابرسان بعد از صدور اظهار نظر منفی در خصوص تداوم فعالیت اثر گذار است. و ۳- کمیته حسابرسی، اثر توانایی مدیرعامل بر نوع اظهار نظر حسابرسان در خصوص تداوم فعالیت را کاهش میدهد. نتایج حاصل از این پژوهش برای حسابرسان مستقل، هیئت‌مدیره شرکت‌ها، سرمایه‌گذاران، قانون‌گذاران و سایر ذی‌نفعان بازار سرمایه مفید است. حسابرسان مستقل می‌توانند از معیار سنجش توانایی مدیریت به‌منظور بررسی صاحبکاران خود، ارزیابی ریسک کسب‌وکار آنها و اتخاذ تصمیمات قیمت‌گذاری استفاده کنند.

کلمات کلیدی: توانایی مدیریت، اظهار نظر حسابرسی، تداوم فعالیت، کمیته حسابرسی، دوره تصدی حسابرسی

Examining the impact of management ability on the audit opinion regarding the continuity of activity with emphasis on the audit committee

Marzieh Ismailzadeh^{1*}, Professor Vahid Mahmoudi²

1- MA in Auditing at Raja University of Qazvin, Qazvin, Iran. Email: Marzii.m2@gmail.com

2- Associate Professor, Faculty of Management and Accounting, Islamic Azad University, Qazvin Branch, Qazvin, Iran. Email: v.mahmoudi.a@gmail.com

Abstract

So far, there is extensive literature on the determinants of audit fees and the willingness of auditors to publish a report containing a going concern clause. However, most of the previous researches have focused on the determinants at the company level, and very little empirical evidence has been conducted regarding the effect of the owner's company's management characteristics on the audit opinion and the auditor's report. The aim of the current research, considering the existing research gap, is to investigate the impact of management ability on the audit opinion regarding the continuity of activity with an emphasis on the audit committee in companies admitted to the Tehran Stock Exchange and also to provide a suitable model to help managers of investment companies, analysts and in The end is the capital market. To conduct this research, a sample of 46 companies was selected from the companies admitted to the Tehran Stock Exchange. In this research, the impact of management's ability on the audit opinion regarding the continuity of activity was investigated with an emphasis on the audit committee for the period of 2010-2019, and a total of 460 observations are available for research. The statistical method used in this research is the logistic method. The results showed that 1- the ability of the managing director has a negative relationship with the type of auditor's negative opinion regarding the continuation of the company's activity. 2- The ability of the managing director to dismiss the auditor after issuing a negative opinion regarding the continuation of the activity is effective. And 3- The audit committee reduces the effect of the CEO's ability on the auditor's opinion regarding the continuity of the activity. The results of this research are useful for independent auditors, company boards, investors, legislators and other capital market stakeholders. Independent auditors can use the management ability measure to review their owners, assess their business risk, and make pricing decisions.

Keywords: management ability, audit opinion, continuity of activity, audit committee, auditTenure

بر اساس شواهد از پژوهشگرانی همچون کوهن و همکاران (۲۰۱۰) نشان میدهند که این مدیر عامل است که در نهایت اثر بخشی کمیته حسابرسی را تعیین میکند. از سوی دیگر این امکان وجود دارد که بین توانایی و نفوذ مدیرعامل و احتمال نظر تداوم فعالیت رابطه منفی یا معنا داری وجود نداشته باشد و حسابرسان ممکن است متقاعد شوند که توانایی و نفوذ مدیرعامل در تصمیمگیری، نشاندهنده صلاحیت مدیریتی است و به این نتیجه برسد که برنامه های مدیریتی برای برطرف کردن مشکلات برای ادامه فعالیت، معقول و کافی است. کمیته حسابرسی به عنوان کمیته ای دائمی از هیئت مدیره شرکت که به عنوان پلی بین مدیریت و حسابرس مستقل عمل میکند تعریف شده است که مسئولیت نظارت بر فرآیند های گزارشگری مالی، حسابرسی صورت های مالی، کنترل داخلی و فعالیت های حسابرسی را انجام میدهد

هیأت مدیره

جایگاه هیأت مدیره شرکت به عنوان نهاد حمایت کننده و دارنده نقش مراقبت و نظارت بر کار مدیران اجرایی به منظور حفظ منافع مالکیتی سهامداران، دارای اهمیت ویژه ای است. رمز موفقیت یک شرکت در گروهدایت مطلوب آن است، به گونه ای که می توان ادعا کرد رازجودانگهی شرکت های معروف و خوش نام دربرخورداری آنها از یک هیأت مدیره مؤثر و کارا نهفته است. هیأت مدیره شرکت، قلب آن محسوب می شود. پس باید همواره سالم و شاداب باشد و خوب تغذیه گردد. جهت نظارت دقیق عملیات شرکت، هیأت مدیره باید کمیته های مختلفی را برای بهبود کارایی و اثربخشی عملیات خود ایجاد کند. هر یک از اعضاء بسته به تخصص خود می تواند به عنوان رئیس یا عضو کمیته ایفا نقش نماید. بدین منظور حداقل سه کمیته راهبردی باید به عنوان ستاد هیأت مدیره تشکیل گردند.

۱. کمیته نامزدی یا گزینش: این کمیته اشخاص ذیصلاح را برای مدیریت عالی شرکت یافته و همچنین صلاحیت نامزدهای هیأت مدیره را بررسی می کند.

۲. کمیته پرداخت: این کمیته وظیفه دارد تا دستمزدها و پاداش های اعضای هیأت مدیره و مدیریت عالی را با عنایت به منافع سهامداران تعیین نماید.

۳. کمیته حسابرسی: این کمیته سه وظیفه اساسی زیر رابه عهده دارد:

اطمینان یافتن از صحت گزارش جریان نقد شرکت

اطمینان یافتن از کفایت کنترل های داخلی و مدیریت ریسک شرکت

انتخاب حسابرسان مستقل برای شرکت (همان منبع، ۵۸).

رابطه بین توانایی مدیریت، حق الزحمه حسابرسی و تداوم فعالیت به طور کلی، دو دیدگاه رقیب در خصوص اثرات مدیریت ارشد بر پیامدهای سازمانی شرکت ها ارائه شده است. بر اساس دیدگاه اول هانان و فریمن ادعا کردند مدیریت ارشد شرکت ها تأثیر اندکی بر پیامدهای سازمانی دارند، زیرا سازمان های بزرگ از نوعی لختی و کژی رنج می برند و با کمک نیروهای بیرونی به حرکت درمی آیند؛ اما دیدگاه جایگزین که به طور معمول از آن با عنوان دیدگاه رده های بالایی یاد می شود را برای نخستین بار هامبریک و میسون مطرح کردند. مطابق با این دیدگاه، انتظار می رود پیامدهای سازمانی، شامل گزینه های راهبردی و سطوح عملکرد، تابعی از ویژگی های مدیریت شرکت باشد. کارملی و تیشور دریافتند، قابلیت های مدیریت با عملکرد شرکت ها در ارتباط است. مطابق با این دیدگاه، آنها دریافتند کیفیت مدیریت ارشد شرکت ها و شهرت آنها سرمایه گذاران نهادی بیشتری را جذب می کند. روی هم رفته، یافته های پژوهش های مزبور مؤید دیدگاه رده های بالایی است که مطابق با آن ویژگی های مدیریتی بر انواع تصمیمات شرکت ها،

مدیریت به عنوان یکی از توانمند ترین اعضاء شرکت شناخته میشود، که به سبب قدرت و توانایی بالای خود تاثیر قابل توجهی بر جهت دهی اهداف و برنامه های شرکت، ساختار و فرآیند های داخلی شرکت دارد (دیلی و جونسون ۱۹۷۷) و احتمال اینکه مدیریت از توانایی و نفوذ خود در جهت رفتارهای فرصت طلبانه استفاده کرده و بر کیفیت اطلاعات حسابداری و همچنین نتیجه گزارشگری مالی اثر گذارد دور از انتظار نیست. موفقیت و شکست بسیاری از سازمانها در گرو تصمیمگیری مدیران است و توانایی وی در تصمیم گیری استراتژیک و تخصیص منابع نقش کلیدی را ایفا میکند. مدیران در سازمانها، نشان دهنده خط مشی و صاحبان قدرت هستند و عملکرد سازمانها با توانایی آنان در ارتباط است؛ که با بکارگیری منابع توانایی و قدرت میتوانند زمینه رشد و تعالی یا زمینه انحراف و فساد سازمان را فراهم آورند و این امر به ماهیت وجودی و چگونگی استفاده از قدرت و توانایی و منابع آن بستگی دارد (پورقاز، عبدالوهاب. محمدی، امین ۱۳۹۰). استانداردهای حسابرسی، حسابرسان را ملزم میکنند که به عنوان بخشی از رویه های ارزیابی و ریسک حسابرسی درکی از عملکرد مدیریت، کارکنان و تصمیمات مدیران به دست آورند؛ علاوه بر این، نظرات و تصمیمات مدیران منبع مهمی از اطلاعات برای حسابرسان است. یکی از مواردی که برای برنامه ریزی درست و به موقع میتواند مورد استفاده حسابرسان قرار گیرد اطلاعات منعکس شده در صورتهای مالی و سایر منابع معتبر است، در واقع این اطلاعات، مورد استفاده گروههای مختلفی نظیر سرمایه گذاران، کارگزاران، مدیران و مشاوران مالی و ... قرار میگیرد و اطلاعاتی از نظر کاربران به ویژه سهامداران سودمند است که حسابرسان طی رسیدگی های خود به بررسی و ارزیابی برقراری تداوم فعالیت، عاری بودن صورتهای مالی از اشتباه، تخلف، تقلب با اهمیت و اعمال غیر قانونی مؤثر فعالیت واحد مورد رسیدگی بپردازند. یکی از مهمترین عواملی که منجر به انجام حسابرسی با کیفیت میگردد ارزیابی صحیح از تداوم فعالیت صاحبکار توسط حسابرس است زیرا بسیاری از تحلیل های استفاده کنندگان از گزارشات حسابرسی منوط به تداوم فعالیت شرکتها میباشد. در ارتباط با تأثیرات کمیته حسابرسی میتوان بیان کرد که رابطه نسبی بین مدیریت و کمیته حسابرسی میتواند بر توانایی مدیرعامل و تصمیم گیری های حسابرسان تاثیر بگذارد، به عنوان مثال کوهن، گینور، کریشنامورتی و رایت (۲۰۱۱) بیان میکنند که زمانی که کمیته حسابرسی قدرتمندی وجود داشته باشد توانایی مدیرعامل کاهش پیدا میکند و حسابرسان با اختیارات بیشتری در مورد صورتهای مالی و ادامه فعالیت شرکت اظهار نظر میکنند. در این پژوهش از بین عوامل مؤثر بر صدور گزارش حسابرسی به تاثیر عملکرد مدیریت و توانایی وی بر این گزارش میپردازیم و به دنبال این هستیم که ببینیم این عملکرد تا چه حد میتواند در تصمیم گیری حسابرس مستقل تاثیر گذار باشد و آیا توانایی مدیرعامل بر احتمال برکناری حسابرسان پس از صدور نظر تداوم فعالیت تاثیر میگذارد یا خیر؟ و در نهایت بررسی خواهیم کرد آیا کمیته حسابرسی قدرتمند میتواند باعث تغییر میزان نفوذ توانایی مدیرعامل بر گزارش حسابرسی و تداوم فعالیت شود یا خیر؟ هدف اصلی این تحقیق پاسخ به سوال اصلی تحقیق در ارتباط با تاثیر توانایی مدیران (مدیر عامل) بر روی گزارش حسابرسی و تداوم فعالیت میباشد.

۲. مبانی نظری و ادبیات پژوهش:

۲-۱. مبانی نظری

در رابطه اثر توانایی مدیرعامل بر گزارش حسابرسی و تداوم فعالیت، دیدگاه های متفاوتی وجود دارد مدیریت نقش اساسی در ساختار حکمرانی شرکت دارد و ممکن است کیفیت نظارت حسابرسی را تحت تاثیر قرار دهد.

بیش از پیش احساس میشود. ایجاد و گسترش کمیته های حسابرسی، یکی از مکانیسم هایی است که انتظار می رود در حفظ منافع گروه های مختلف استفاده کننده ی اطلاعات حسابداری و گزارش های مالی، مفید باشد. در برخی کشورهای توسعه یافته، بسیاری از شرکتها کمیته ی حسابرسی تشکیل داده اند تا نقش نظارت کننده بر رویه ها و نحوه ی عمل حسابداری و گزارشگری مالی واحدهای اقتصادی را به عهده داشته باشد. نقش کمیته ی حسابرسی به عنوان یک فاکتور اثرگذار در افزایش مطلوبیت ارائه ی گزارش های مالی همچنان ادامه خواهد یافت و کمیته ی حسابرسی اثربخش، جایگاه بسیار با اهمیتی در پر کردن خلأ اعتباردهی که امروز در گزارش های مالی وجود دارد، ایفا خواهد کرد (علوی طبری و عصابخش، ۱۳۸۹). کمیته حسابرسی یکی از ساز و کارهای راهبردی شرکتی است که از سال ۱۳۹۱ شرکتهای بورس اوراق بهادار ملزم به تشکیل این کمیته شده اند. کوهن و همکاران (۲۰۱۰) نشان داده اند که این مدیران هستند که در نهایت تعیین کننده ی اثربخشی و کارایی کمیته حسابرسی می باشند. بروین سیلز و کاردینالز (۲۰۱۴) معتقدند شرکت هایی که کمیته حسابرسی آنها روابط دوستی با مدیر عامل دارند، تمایل به دریافت خدمات حسابرسی با هزینه کمتر و همچنین مدیریت سود بیشتر دارند. کولز و همکاران (۲۰۱۴) معتقدند شدت و میزان نظارت هیئت مدیره بر مدیر عامل، رابطه غیر مستقیمی با قدرت مدیر عامل دارد؛ به عبارت دیگر، زمانی که مدیر عامل دارای قدرت است، توان هیئت مدیره برای نظارت بر مدیر عامل کاهش یافته که این امر به واسطه ی کاهش کارایی و اثربخشی کمیته ی حسابرسی محقق می شود. بدین منظور گروه معیارهای حاکمیت شرکتی و کمیته حسابرسی به عنوان متغیرهای مستقل اولیه انتخاب شده است (شاه صاحبی و همکاران، ۱۳۹۹).

پیشینه پژوهش

Krishnan and Wang (۲۰۲۰) به بررسی رابطه بین توانایی مدیریت، حق الزحمه حسابرسی و بند تداوم فعالیت در گزارش حسابرسی پرداخته اند. برای این منظور، از معیاری که دمرجیانو همکاران ارائه دادند، برای اندازه گیری توانایی مدیریت استفاده کردند. یافته های این پژوهش بر روی نمونه ای متشکل از ۳۱۰۰۰ سال-شرکت طی دوره زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۸ نشان داد رابطه منفی و معناداری بین توانایی مدیریت و حق الزحمه حسابرسی وجود دارد، زیرا توانایی مدیریت باعث کاهش ریسک حسابرسی می شود. همچنین، رابطه منفی و معناداری بین توانایی مدیریت و احتمال انتشار گزارش حسابرسی حاوی بند تداوم فعالیت وجود دارد. عزیزان و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهش خود رابطه جنسیت، قدرت و مالکیت مدیرعامل با تاخیر گزارش حسابرسی را مورد بررسی قرار داده اند. در این تحقیق از نمونه شرکتهای آمریکایی استفاده شده است که مدت زمان ۱۱ سال از ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۲ را شامل میشود. نتایج تحقیق نشان داد بین جنسیت مدیرعامل و تاخیر گزارش حسابرسی رابطه معنادار وجود ندارد. همچنین نتایج نشان داد بین قدرت مدیرعامل و تاخیر گزارش حسابرسی رابطه منفی و معنادار وجود دارد. ضمن اینکه مالکیت مدیرعامل رابطه مثبت و معناداری با تاخیر گزارش حسابرسی دارد. استوارت و کرنی (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی رابطه همگنی صنعت و تأخیر گزارش حسابرسی با توجه به نقش تعدیلی تخصص حسابرسی در صنعت پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که بین همگنی صنعت و تأخیر گزارش حسابرسی رابطه منفی و معناداری وجود دارد به عبارتی، هر چه صنعت یکدستتر باشد تأخیر در گزارش حسابرسی آن نیز کوتاه میشود. و همچنین تخصص حسابرسی در صنعت با

ازجمله گزینه های مرتبط با گزارشگری مالی آنها، اثرگذار است. از طرف دیگر، حسابرسان در قبال ادعاهای خود بر روی صورت های مالی صاحبکاران خود حق الزحمه دریافت می کنند. با فرض ثابت بودن سایر شرایط، حق الزحمه حسابرسی به موازات ریسک های قانونی افزایش می یابد. حسابرسان ممکن است به دلیل وجود اشتباهات عمده در صورت های مالی حسابرسی شده به وسیله آنها یا به سادگی در پی مشکلات مالی یا ورشکستگی صاحبکاران خود مورد پیگرد قانونی قرار بگیرند. احتمال رویارویی حسابرسان با مورد اول را به اصطلاح ریسک حسابرسی می نامند، درحالی که احتمال رویارویی حسابرسان با شرایط دوم، ریسک کسب و کار قلمداد می شود. حق الزحمه حسابرسی رابطه مستقیمی با ریسک حسابرسی و ریسک کسب و کار صاحبکار دارد. مطابق با نظر انجمن حسابرسان رسمی آمریکا، ریسک کسب و کار شامل دو عنصر اصلی ریسک صاحبکار و ریسک کسب و کار حسابرسان است. ریسک صاحبکار با تداوم فعالیت و سلامت صاحبکار در ارتباط است، درحالی که ریسک کسب و کار حسابرسان به صورت ریسک هزینه های قانونی بالقوه و سایر مخارج مربوط به ارتباط حسابرسان با صاحبکار تعریف می شود. بر این اساس، ارتباط بسیار نزدیکی بین ریسک کسب و کار صاحبکار و ریسک کسب و کار حسابرسان برقرار است. هرکسی که دچار زیان مالی شده باشد، ممکن است مبادرت به شکایت از حسابرسان کند، حتی اگر هیچ گونه ارائه نادرستی در گزارش های حسابرسی شده یافت نشده باشد؛ بنابراین، ریسک کسب و کار به طور معمول به صورت ریسک پیش روی حسابرسان در نظر گرفته می شود، حتی در شرایطی که گزارش حسابرسی بر اساس مقررات و قواعد حسابداری نیز بدون نقص باشد. رابطه مستقیم بین ریسک حسابرسی و حق الزحمه حسابرسی به خوبی در ادبیات پیشین تبیین شده است. به طور خاص، شماری از مطالعات به بررسی جایگاه ریسک کسب و کار صاحبکار در تعیین حق الزحمه حسابرسی پرداخته اند. یافته های آنها نشان می دهد حق الزحمه حسابرسی به موازات افزایش ریسک کسب و کار صاحبکار افزایش می یابد. بر اساس مدل ریسک حسابرسی سیمونیک، کریشنان و وانگ بیان می کنند توانایی مدیریت واحد مورد رسیدگی، در ارتباط با تصمیم های قیمت گذاری حسابرسی، با اهمیت است؛ زیرا توانایی مدیریت، احتمال درگیر شدن حسابرسان در دعوی حقوقی را از طریق بهبود کیفیت اطلاعات سود و یا کاهش ریسک ورشکستگی تجاری کاهش می دهد. علاوه بر مدل ریسک حسابرسی، مدل های تحلیلی و رفتاری موجود برای مذاکرات حسابرسی نشان می دهند ارزیابی حسابرسان نسبت به عوامل ریسک حسابرسی، در نتیجه مذاکرات حسابرسان و مشتری بوده است و توانایی مدیریت در تعیین حق الزحمه خدمات حسابرسی تأثیرگذار است (بهار مقدم و همکاران، ۱۳۹۶).

کمیته حسابرسی و توانایی مدیریت

نظارت بر مدیران در عمل به نفع سهامداران است که نشان می دهد کنترل در داخل یک شرکت توسط هیأت مدیره انجام میگردد. این امر به سهام داران این اطمینان را می دهد که اطلاعاتی قابل اتکا در رابطه با عملکرد شرکت دریافت کرده اند و از جانب مدیران شرکت و سایر سهامداران بزرگ مورد خیانت و سوء استفاده قرار نگرفته اند و مدیران را تشویق میکنند که بجای پرداختن به اهداف شخصی خود، به دنبال حداکثر کردن منافع شرکت باشند. امروزه مدیریت مناسب، کنترل و نظارت بر امور شرکتهای سهامی عام، یکی از مسائل اساسی مطرح شده در نظام اقتصادی کشورهای مختلف جهان از جمله ایران است. با توجه به تحولات عصر حاضر، کوشش در حفظ منافع سرمایه گذاران به عنوان تأمین کنندگان سرمایه و همچنین مهمترین گروه استفاده کنندگان از اطلاعات حسابداری و گزارش های مالی

از حد مدیریتی بر روی سیاست های شرکت از قبیل خط مشی و سیاست های حسابداری شرکت موضوعمهمی است؛ چرا که اعتماد بیش از حد میتواند منجر به تصمیماتی گردد که ارزش شرکت را از بین می برد و تداوم فعالیت شرکت-ها با خطر ورشکستگی روبه رو کند؛ بنابراین هدف از انجام این پژوهش، بررسی رابطه بین بیش اطمینانی مدیران و صدور گزارش حسابرسان حاوی بند تداوم فعالیت و همچنین آزمون بیش تر به منظور بررسی اثر توانایی مدیریت بر رابطه بیش اطمینانی و صدور گزارش حسابرسان مبنی بر تداوم فعالیت صورت گرفته است. جامعه آماری این پژوهش کلیه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۷ است که پس از اعمال غربالگری شامل ۷۰ شرکت می باشد. این پژوهش از نظرهدف کاربردی و از نظر روش، توصیفی از نوع همبستگی بوده است. در این مطالعه، به علت نوع داده ها و محدودیت در دستیابی به آن ها، از روش لجستیک استفاده شده است. بر اساس نتایج حاصل از آزمون فرضیه ها در این پژوهش، می توان گفت که بین بیش اطمینانی مدیران و صدور گزارش حسابرسان حاوی بند تداوم فعالیت رابطه معنادار و مثبت وجود دارد. همچنین نتایج نشان داده است که رابطه بین بیش اطمینانی مدیران و صدور گزارش حسابرسان حاوی بند تداوم فعالیت در شرکت هایی با کمیته حسابرسان قوی، نسبت به شرکت هایی با مدیریت قوی، قوی تر است. همچنین یافته های این پژوهش حاکی از آن هست که توانایی مدیران بر رابطه بین بیش اطمینانی و صدور گزارش حسابرسان مبنی بر تداوم فعالیت اثر معناداری نداشته است.

۳. فرضیه های پژوهش

برای حصول به اهداف تحقیق، فرضیه هایی به شرح زیر تبیین شده است:

فرضیه ۱- توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر منفی حسابرسان در خصوص تداوم فعالیت شرکت رابطه عکس دارد.

فرضیه ۲- توانایی مدیر عامل بر برکناری حسابرسان بعد از صدور اظهار نظر منفی در خصوص تداوم فعالیت اثر گذار است.

فرضیه ۳- کمیته حسابرسان، اثر توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر حسابرسان در خصوص تداوم فعالیت را کاهش میدهد.

۴. روش پژوهش

این پژوهش از نظر نوع هدف جزء پژوهش های کاربردی است. روش پژوهش از نظر ماهیت و محتوایی همبستگی می باشد. انجام پژوهش در چارچوب استدلال قیاسی - استقرایی صورت گرفته است. بدین ترتیب که مبانی نظری و پیشینه پژوهش از راه مطالعات کتابخانه ای، مقالات و سایت ها در قالب قیاسی و گردآوری اطلاعات برای تایید و رد فرضیه ها به صورت استقرایی انجام گرفته است.

۴-۱. ابزار گردآوری اطلاعات

اطلاعات مورد استفاده در این پژوهش از صورتهای مالی و یادداشت های پیوست صورتهای مالی و همچنین از اطلاعات اولیه تابلوی بورس (گردآوری شده در نرم افزار ره آورد نوین و بانک اطلاعاتی اداره آمار شرکت بورس) استفاده شده است.

۴-۲. جامعه آماری و روش نمونه گیری

این تحقیق شامل کلیه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد که حایز شرایط زیر باشند

۱- قبل از سال ۱۳۹۰ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند.

۲- جزء شرکتهای هلدینگ نباشد.

تأخیر در گزارش حسابرسان رابطه منفی برقرار است. در واقع، شرکتهای دارای حسابرسان متخصص در صنعت در مقایسه با شرکتهای بدون حسابرسان متخصص در صنعت به دلیل دانش خاص آن صنعت عملیات حسابرسان را زودتر گزارش میکنند، و در نتیجه تأخیر در گزارش حسابرسان آن کمتر است. تی (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی رابطه قدرت مدیرعامل و حق الزحمه حسابرسان با توجه به نقش تعدیلی ارتباطات سیاسی و مالکیت خانوادگی پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که بین قدرت مدیرعامل و حق الزحمه حسابرسان رابطه منفی و معناداری وجود دارد به اینصورت که، هرچه قدرت مدیرعامل بیشتر باشد ریسک حسابرسان و تلاش حسابرسان کمتر است و موجب کاهش حق الزحمه حسابرسان میگردد. همچنین ارتباطات سیاسی رابطه بین قدرت مدیرعامل و حق الزحمه حسابرسان در جهت مثبت تعدیل میکند. میر حاج و همکاران (۱۴۰۰) در تحقیقی با عنوان بررسی تأثیر توانایی مدیریت بر عملکرد شرکت با در نظر گرفتن نقش استراتژی های تجاری شرکت بیان میدارند که توانایی مدیران به اثربخشی بیشتر در عملیات روزانه سازمان منجر می شود؛ به خصوص هنگامی که تصمیم-گیری مدیران در عملکرد سازمان تأثیر شایان توجهی داشته باشد. بنابراین، توانایی مدیران موجب بهبود ارزش فعلی خالص برای سازمان می شود. به عبارت دیگر، توانایی مدیریت یکی از متغیرهای تأثیرگذار بر عملکرد مالی و تداوم فعالیت است که میتواند منجر به افزایش کارایی و بهره وری شود. در این پژوهش به بررسی تأثیر توانایی مدیریت بر عملکرد شرکت با در نظر گرفتن نقش استراتژی های تجاری شرکت پرداخته شده است. نمونه ای از بینشرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی سال های ۱۳۹۲ لغایت ۱۳۹۸ انتخاب گردید. مطابق با فرضیه های پژوهش می توان انتظار داشت که توانایی مدیریت و استراتژی های تجاری تأثیر معناداری بر عملکرد شرکت داشته باشند. همچنین انتظار می رود که استراتژی های تجاری اثر تعدیلی بر ارتباط بین توانایی مدیریت و عملکرد شرکت داشته باشد. گل محمدی و همکاران (۱۴۰۰) در تحقیقی با عنوان بررسی رابطه بین افق شغلی مدیرعامل و توانایی مدیریت در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بیان می دارند که امروزه با گسترش کسب و کارها و پیچیده تر شدن محیط های سازمانی و فعالیت های تجاری، نیاز به اتخاذ تصمیمات صحیح و کارا در حوزه های مختلف مدیریتی امری ضروری است. تصمیمات مدیران عامل مواردی مانند سرمایه گذاری، گزارشگری سود، پیش بینی عملکرد مالی شرکت و ... می باشد که لازمه آن داشتن توانایی مدیریتی و کارایی و اثر بخشی تصمیمات می باشد. توانایی مدیریتی به کارایی مدیران در تبدیل منابع به درآمد و سود نسبت به رقبا گفته می شود که یکی از مهم ترین ابعاد سرمایه انسانی شرکت ها محسوب می شود. در این تحقیق از الگوی دمرچیان (۲۰۱۲) برای محاسبه توانایی مدیریت استفاده شده است و با مدل سازی رابطه بین داده های مدیران عامل ۹۲ شرکت بورسی در فاصله سال های ۹۴ تا ۹۸ رابطه بین افق شغلی مدیرعامل و توانایی مدیریت بدست آمده است. نتایج پژوهش نشان داد که بین سطح افق شغلی مدیرعامل و توانایی مدیریت در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابط معنی دار وجود دارد. به این صورت که هر چه افق شغلی مدیران عامل بالاتر باشد، توانایی مدیریت در آن شرکت بالا می رود و بالعکس هر چه مدیران عامل افق شغلی کمتری را برای سمت مدیریتی خود داشته باشند، توانایی مدیریتی آنها پایین می آید. علیمردادی و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیقی با عنوان مطالعه تأثیر توانایی مدیریت بر رابطه بین بیش اطمینانی مدیران و صدور گزارش حسابرسان حاوی بند تداوم فعالیت بیان می دارند که بررسی تأثیر اعتماد بیش

و بر اساس خروجی مدل لجیت را می توان به صورت زیر ارائه کرد:

$$TERMINATED_{it} = 0.733 * Management Ability_{it} + 3.024 * Asset growth_{it} - 2.27 * INVRCE_{it} + 3.479 * LEV_{it} + \beta_5 Liquidity_{it} + \beta_6 auditTenure_{it} + \beta_7 SIZE_{it} + \varepsilon_{it}$$

ضریب مثبت توانایی مدیر عامل بیانگر رابطه مستقیم توانایی مدیر عامل با برکناری حسابرس بعد از صدور اظهار نظر منفی در خصوص تداوم فعالیت است. بدین مفهوم که شرکتهای دارای توانایی مدیر عامل بالاتر، برکناری حسابرس بعد از صدور اظهار نظر منفی در خصوص تداوم فعالیت بیشتر خواهند داشت.

جدول ۴- نتایج آزمون فرضیه دوم

B	S.E.	Wald	درجه آزادی	سطح معنی داری	Exp(B)	علاقت انحصاری	متغیر
۰.۷۳۳	۰.۱۸۷	۱۵.۱۷۸	۱	۰.۰۰۰	۲.۰۸۱	Management Ability	توانایی مدیریت
۳.۰۳۴	۰.۷۰۸	۱۸.۲۵۷	۱	۰.۰۰۰	۲۰.۷۷۱	Asset growth	رشد دارایی
-۲.۲۷	۰.۹۰۷	۶.۲۶۶	۱	۰.۰۱۲	۰.۱۰۳	INVRCE	موجودی به دارایی
۳.۳۷۹	۱.۲۵۴	۶.۲۰۹	۱	۰.۰۱۰	۲۲.۴۴۱	LEV	بدهی به کل دارایی
-۰.۲۵۴	۳.۸۷۷	۰.۰۰۸	۱	۰.۹۲۷	۰.۷۰۲	Liquidity	وجه نقد به کل دارایی
۰.۱۴۹	۰.۱۶۵	۰.۸۲۳	۱	۰.۳۶۴	۱.۱۶۱	auditTenure	دوره تصدی حسابرس
-۰.۰۳۵	۰.۱۵۹	۲.۱۸۹	۱	۰.۱۴۹	۰.۷۹	SIZE	اندازه شرکت
-۱.۵۶۹	۲.۲۶	۰.۴۸۲	۱	۰.۴۸۷	۰.۲۰۸	Constant	سرمایه ثابت

۳-۵-۲. آزمون فرضیه سوم

کمیته حسابرسی، اثر توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر حسابرس در خصوص تداوم فعالیت را کاهش میدهد. اثر کمیته حسابرسی بر توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر حسابرس در خصوص تداوم فعالیت تاثیر داشته و نشان دهنده برازش مناسبی است و با توجه به آماره والد و سطح معنی داری مربوط به آن متغیر اثر کمیته حسابرسی بر توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر حسابرس در خصوص تداوم فعالیت معنی دار است. بر اساس این خروجی مدل لجیت را می توان به صورت زیر ارائه کرد:

$$GC_{it} = -0.711 * Comm_{it} - 0.635 * Management Ability * Comm_{it} + 3.422 * Asset growth_{it} - 2.219 * INVRCE_{it} + 4.931 * LEV_{it} - 0.543 * SIZE_{it}$$

ضریب منفی اثر کمیته حسابرسی بر توانایی مدیر عامل بیانگر رابطه معکوس اثر کمیته حسابرسی بر توانایی مدیر عامل با نوع اظهار نظر حسابرس در خصوص تداوم فعالیت است. بدین مفهوم که شرکتهای دارای اثر کمیته حسابرسی بر توانایی مدیر عامل بالاتر، نوع اظهار نظر حسابرس در خصوص تداوم فعالیت کمتر خواهند داشت.

جدول ۵- نتایج آزمون فرضیه سوم

توزیع است و شاخص خوبی برای نشان دادن مرکزیت داده هاست. میانه یکی دیگر از شاخصهای مرکزی می باشد که وضعیت جامعه را نشان می دهد.

۲-۵-۲. آزمون فرضیه های پژوهش

۱-۵-۲. آزمون فرضیه اول

توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر منفی حسابرس در خصوص تداوم فعالیت شرکت رابطه عکس دارد.

فرض صفر و فرض مقابل آن به صورت زیر تعریف می شوند:

H_0 = توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر منفی حسابرس در خصوص تداوم فعالیت شرکت رابطه عکس ندارد.

H_1 = توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر منفی حسابرس در خصوص تداوم فعالیت شرکت رابطه عکس دارد.

$$\{H_0 : \rho = 0 \\ H_1 : \rho \neq 0$$

آماره کای دو مدل نشان می دهد که توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر منفی حسابرس در خصوص تداوم فعالیت شرکت تاثیر دارد.

بر اساس خروجی مدل لجیت را می توان به صورت زیر ارائه کرد:

$$GC_{it} = -0.71 * Management Ability_{it} + 3.485 * Asset growth_{it} - 2.252 * INVRCE_{it} + 4.471 * LEV_{it} - 0.415 * SIZE_{it}$$

ضریب منفی توانایی مدیر عامل بیانگر رابطه معکوس توانایی مدیر عامل با نوع اظهار نظر منفی حسابرس در خصوص تداوم فعالیت شرکت است. بدین مفهوم که شرکتهای دارای توانایی مدیر عامل بالاتر، نوع اظهار نظر منفی حسابرس در خصوص تداوم فعالیت شرکت کمتر خواهند داشت.

جدول ۳- نتایج آزمون فرضیه اول

B	S.E.	Wald	درجه آزادی	سطح معنی داری	Exp(B)	علاقت انحصاری	متغیر
-۰.۷۱	۰.۲	۱۲.۶۷	۱	۰.۰۰۰	۲.۰۳۴	Management Ability	توانایی مدیریت
۳.۴۸۵	۰.۶۰۳	۳۳.۳۸	۱	۰.۰۰۰	۳۲.۴۳۱	Asset growth	رشد دارایی
-۲.۲۵۲	۰.۷۱۲	۹.۹۸۷	۱	۰.۰۰۲	۰.۱۰۵	INVRCE	موجودی به دارایی
۴.۴۷۱	۱.۰۸۶	۱۷.۰۲۴	۱	۰.۰۰۰	۸۷.۴۵	LEV	بدهی به کل دارایی
۲.۲۶۸	۳.۰۰۸	۰.۵۶۲	۱	۰.۴۶۱	۹.۶۶۲	Liquidity	وجه نقد به کل دارایی
-۰.۱۸۹	۰.۱۱۸	۲.۱۸۵	۱	۰.۱۴۹	۱.۲۰۸	auditTenure	دوره تصدی حسابرس
-۰.۴۱۵	۰.۱۱۷	۱۰.۶۲	۱	۰.۰۰۱	۰.۶۶	SIZE	اندازه شرکت
۱.۰۹۳	۱.۷۵۶	۰.۳۸۸	۱	۰.۵۳۴	۲.۹۸۴	Constant	سرمایه ثابت

۲-۵-۲. آزمون فرضیه دوم

توانایی مدیر عامل بر برکناری حسابرس بعد از صدور اظهار نظر منفی در خصوص تداوم فعالیت اثر گذار است.

آماره کای دو مدل نشان می دهد که توانایی مدیر عامل بر برکناری حسابرس بعد از صدور اظهار نظر منفی در خصوص تداوم فعالیت تاثیر دارد. بنابراین توانایی مدیر عامل بر برکناری حسابرس بعد از صدور اظهار نظر منفی در خصوص تداوم فعالیت تاثیر داشته و نشان دهنده برازش مناسبی است.

تداوم فعالیت را کاهش می‌دهد بدین صورت که توانایی مدیر عامل قبل از ورود متغیر تعدیلگر کمیته حسابرسی در فرضیه اول ۰.۷۱۰- بوده است اما ضریب متغیر توانایی مدیریت بعد از ورود متغیر تعدیلگر کمیته حسابرسی در فرضیه سوم ۰.۶۳۵- شده است که نشان می‌دهد کمیته حسابرسی، اثر توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر حسابرس در خصوص تداوم فعالیت را کاهش می‌دهد.

یافته‌ها: یافته‌های این پژوهش نشان داد رابطه منفی و معناداری بین توانایی مدیریت و حق الزحمه حسابرسی وجود دارد. همچنین، رابطه منفی و معناداری بین توانایی مدیریت و احتمال انتشار گزارش حسابرسی حاوی بند تداوم فعالیت وجود دارد و توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر منفی حسابرس در خصوص تداوم فعالیت شرکت رابطه عکس دارد و با افزایش توانایی مدیر عامل نوع اظهار نظر منفی حسابرس در خصوص تداوم فعالیت شرکت کمتر می‌باشد و بالعکس. رابطه منفی بین توانایی مدیریت و حق الزحمه خدمات حسابرسی احتمالاً برای مشتریانی که ابهام درباره تداوم فعالیت آنها وجود دارد یا در دوره پس از یک بحران مالی فعالیت می‌کنند، ضعیف‌تر است. توانایی مدیر عامل بر برکناری حسابرس بعد از صدور اظهار نظر منفی در خصوص تداوم فعالیت اثر گذار است. همچنین، نتایج نشان داد هر چه دوره تصدی حسابرسی طولانی‌تر باشد، رابطه منفی بین توانایی مدیریت و حق الزحمه حسابرسی قوی‌تر است. بین جنسیت مدیرعامل و تاخیر گزارش حسابرسی رابطه معنادار وجود ندارد. همچنین نتایج نشان داد بین قدرت مدیرعامل و تاخیر گزارش حسابرسی رابطه منفی و معنادار وجود دارد. ضمن اینکه مالکیت مدیرعامل رابطه مثبت و معناداری با تاخیر گزارش حسابرسی دارد.

۲-۶. پیشنهادها

الف) پیشنهادهایی مبنی بر نتایج تحقیق: هدف این تحقیق بررسی تاثیر توانایی مدیریت بر اظهار نظر حسابرسی در خصوص تداوم فعالیت با تاکید بر کمیته حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد و همچنین ارائه مدلی مناسب جهت کمک به مدیران شرکت‌های سرمایه گذاری، تحلیلگران و در نهایت بازار سرمایه است.

پدیده توانایی مدیر عامل در سال‌های اخیر توجه بسیاری را از محافل دانشگاهی و فعالان حرفه ای را به خود جلب کرده است. این پدیده از نظر درک وضعیت بازار خدمات حسابرسی و میزان رقابت در حرفه حسابرسی اهمیت ویژه ای دارد. الزامات افشاء و عکس‌العمل بازار در قبال نوع اظهار نظر منفی حسابرس در خصوص تداوم فعالیت شرکت شدیداً تحت تاثیر قرار خواهد گرفت. در این پژوهش به بررسی تاثیر توانایی مدیریت بر اظهار نظر حسابرسی در خصوص تداوم فعالیت با تاکید بر کمیته حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شد. نتایج آزمون فرضیه‌ها و نتایج حاصل از آنها بیانگر این موضوع هستند که توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر منفی حسابرس در خصوص تداوم فعالیت شرکت رابطه عکس دارد یعنی با افزایش توانایی مدیر عامل احتمال صدور گزارش حسابرسی در خصوص عدم تداوم فعالیت شرکت‌ها کاسته می‌شود و همچنین توانایی مدیر عامل بر برکناری حسابرس بعد از صدور اظهار نظر منفی در خصوص تداوم فعالیت اثر گذار است و به عبارت دیگر توانایی مدیر عامل باعث برکناری حسابرس بعد از صدور اظهار نظر منفی در خصوص تداوم فعالیت خواهد شد و همچنین کمیته حسابرسی، اثر توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر حسابرس در خصوص تداوم فعالیت را کاهش می‌دهد یعنی وجود

B	S.E.	Wald	درجه آزادی	سطح معنی داری	Exp(B)		
-۰.۷۱۱	۰.۱۹۹	۱۲.۷۴۵	۱	۰.۰۰۰	۲.۰۴۶	Comm	کمیته حسابرسی
-۰.۶۳۵	۰.۱۷۹	۹.۲۱۹	۱	۰.۰۰۲	۳.۶۱۰	Management Ability*Comm	توانایی مدیریت در کمیته حسابرسی
۲.۶۲۲	۰.۷۷۳	۱۹.۵۸۶	۱	۰.۰۰۰	۳۰.۶۲۸	Asset growth	رشد دارایی
-۲.۲۱۹	۰.۹۴۶	۵.۶۱۹	۱	۰.۰۱۸	۰.۱۰۹	INVRCE	موجودی به کل دارایی
۴.۶۳۱	۱.۴۹۲	۱۲.۱۸۸	۱	۰.۰۰۰	۱۳۸.۵۱۷	LEV	بدهی به کل دارایی
۴.۶۲۲	۳.۷۶۲	۱.۶۱۹	۱	۰.۲۵۱	۷۵.۲۴۲	Liquidity	وجه نقد به کل دارایی
۰.۳۷۷	۰.۱۷۴	۲.۵۳۱	۱	۰.۱۱۲	۱.۳۲	auditTenure	نورده فستی حسابرس
-۰.۵۴۴	۰.۱۷	۱۰.۱۸۸	۱	۰.۰۰۱	۰.۵۸۱	SIZE	اندازه شرکت
۲۴.۵۵۷	۵۲.۰۳۶۶	.	۱	۰.۹۹۶	۶۶.۳۲۹	Constant	سرمایه ثابت

۲- نتیجه گیری

نتیجه آزمون فرضیه اول

بر اساس استدلال‌های بیان شده فرضیه اول این چنین تدوین می‌شود که توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر منفی حسابرس در خصوص تداوم فعالیت شرکت رابطه عکس دارد. با توجه به نتایج بدست آمده بین توانایی مدیر عامل با نوع اظهار نظر منفی حسابرس در خصوص تداوم فعالیت شرکت در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه ای به صورت معکوس وجود دارد یعنی با افزایش توانایی مدیر عامل، نوع اظهار نظر منفی حسابرس در خصوص تداوم فعالیت شرکت کمتر می‌باشد و بالعکس.

نتیجه آزمون فرضیه دوم

بر اساس استدلال‌های بیان شده فرضیه دوم این چنین تدوین می‌شود که توانایی مدیر عامل بر، برکناری حسابرس بعد از صدور اظهار نظر منفی در خصوص تداوم فعالیت اثر گذار است و با توجه به نتایج بدست آمده بین توانایی مدیر عامل با برکناری حسابرس بعد از صدور اظهار نظر منفی در خصوص تداوم فعالیت در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه ای به صورت مستقیم وجود دارد یعنی با افزایش توانایی مدیر عامل، برکناری حسابرس بعد از صدور اظهار نظر منفی در خصوص تداوم فعالیت بیشتر می‌باشد و بالعکس.

نتیجه آزمون فرضیه سوم

بر اساس استدلالات بیان شده فرضیه سوم این چنین تدوین می‌شود کمیته حسابرسی، اثر توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر حسابرس در خصوص تداوم فعالیت را کاهش می‌دهد و همچنین با توجه به نتایج بدست آمده بین اثر کمیته حسابرسی بر توانایی مدیر عامل با نوع اظهار نظر حسابرس در خصوص تداوم فعالیت در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه ای به صورت منفی وجود دارد یعنی با افزایش اثر کمیته حسابرسی بر توانایی مدیر عامل، نوع اظهار نظر حسابرس در خصوص تداوم فعالیت کمتر می‌باشد و بالعکس.

نتیجه گیری بر اساس ورود متغیر تعدیلگر کمیته حسابرسی:

بعد از ورود متغیر تعدیلگر کمیته حسابرسی رابطه بین دو متغیر توانایی مدیر عامل و نوع اظهار نظر حسابرس در خصوص تداوم فعالیت را تحت تاثیر خود قرار می‌دهد و همانطور که از نتایج بدست آمده مشخص است کمیته حسابرسی، اثر توانایی مدیر عامل بر نوع اظهار نظر حسابرس در خصوص

- کمیته حسابداری باعث کاهش اثرات توانایی مدیریت بر گزارش عدم تداوم فعالیت شرکتها خواهد شد.
  - این موضوع، مطابق با مبانی نظری تحقیق از جمله فرضیه همسویی منافع مدیریت و حسابرس است. از آنجایی که ممکن است حسابرسان در راستای رسیدن مدیریت به اهداف خاص خود با او همسو شده و در انجام حسابداری استقلال خود را از دست داده و باعث کاهش کیفیت حسابداری می شود. بنابراین تحقیق حاضر نشان دهنده آن است که هر چه منافع همسویی مدیر و حسابرس افزایش یابد استقلال حسابرس کاهش پیدا می کند. کاهش استقلال حسابرس باعث کاهش کیفیت حسابداری و تغییر اظهار نظر حسابرس در راستای منافع مدیریت و همچنین کاهش دوره تصدی حسابرس می شود. از این رو در شرکت هایی که توانایی مدیر عامل افزایش یافته و کمیته حسابداری فاقد استقلال و مدارک مالی باشند احتمال عدم صدور گزارش حسابداری در خصوص عدم تداوم فعالیت افزایش می یابد و همچنین اظهار نظر حسابرس به سوی مقبول یا مشروط شدن میل نموده است که این مطلب بیانگر کاهش استقلال حسابرس و کیفیت پایین حسابداری است. بنابراین به جامعه حسابداران رسمی پیشنهاد می شود تا نظارت بیشتری بر موسسات حسابداری در خصوص کیفیت حسابداری در زمانهایی که توانایی مدیر عامل افزایش یافته و یا اینکه کمیته حسابداری شرکتها ضعیف می باشد بیشتر شود و برای ارتقای کیفیت حسابداری تمهیدات لازم از جمله استقلال و سواد مالی اعضای کمیته حسابداری، آموزش لازم و تشویق موسسات حسابداری به پایبندی به اصول حرفه ای حسابداری را مد نظر قرار دهند.
  - و همچنین به سرمایه گذاران و سایر فعالان در بازار سرمایه توصیه می شود که در تصمیم گیری های خود جهت خرید و یا نگهداری سهام شرکت های بورسی افزون بر متغیرهای مالی و غیرمالی به اطلاعات دیگری همچون استقلال و سواد مالی اعضای کمیته حسابداری و همچنین اظهار نظر حسابداری و عوامل تاثیر گذار بر آنها خصوصا توانایی مدیر عامل شرکت و دلایل برکناری حسابرس شرکتها توجه داشته باشند.
- ### مراجع
- آقا بیگی زینب ۱۳۹۹ " بررسی پدیده کاهش حق الزحمه حسابداری در اولین قرارداد حسابداری (نرخ شکنی) و امکان افزایش حق الزحمه در قراردادهای آتی حسابداری " پایان نامه کارشناسی ارشد
  - استانداردهای حسابداری ایران نشریه شماره ۱۲۴ سازمان حسابداری
  - استاندارد های حسابداری ایران نشریه شماره ۱۶۰ سازمان حسابداری
  - بولو، قاسم، و سید علی حسینی، ۱۳۸۶، " مدیریت سود و اندازه گیری آن: رویکردی نظری"، مجله حسابدار رسمی، جامعه حسابداران رسمی ایران، سال چهارم، شماره ۱۲، صفحه ۷۲ تا ۸۸.
  - بهارمقدم مهدی؛ تابنده صالحی؛ زینب اعظمی ۱۳۹۶ " رابطه بین توانایی مدیریت، حق الزحمه حسابداری و تداوم فعالیت در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران " ژوهش های حسابداری مالی، مقاله ۳، دوره ۹، شماره ۲ - شماره پیاپی ۳۲، تابستان ۱۳۹۶، صفحه ۴۴-۲۳
  - حاجی بیگی محسن ۱۳۹۹ " بررسی اثر بخشی گزارشات حسابداری و بازرس قانونی بر تصمیمات مجامع بانک ها ی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران " پایان نامه کارشناسی ارشد
  - خسرونژاد حسین، ۱۳۹۷، " رابطه نسبت بدهی ها و اندازه شرکت با مدیریت سود"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
  - خوشکار فرزین، خان محمدیان امیر سعید، & فیلسوف طاهری محمد. (۱۴۰۰). تأثیر بیش اعتمادی مدیران بر اظهار نظر ابهام در تداوم فعالیت در شرکت و تغییر حسابرس. فصلنامه علمی تخصصی رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، ۵(۸۳)، ۱۴۷۳-۱۴۸۶.
  - سعادت سید جلال ۱۳۹۸ " ارزیابی تاثیر معیار های عملکرد مالی و غیر مالی بر نوع اظهار نظر حسابرس " پایان نامه کارشناسی ارشد
  - سیدی سیروس ۱۳۹۸ " بررسی علل وجود فاصله انتظارات بین حسابرسان و استفاده کنندگان گزارش حسابداری " پایان نامه کارشناسی ارشد
  - سیدی علی، ۱۳۹۷، " بررسی رابطه بین مشخصه های هیأت مدیره با مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران "، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
  - صدیقی، روح الله و محمدی، خدیجه، ۱۳۹۵، " رابطه بین توانایی مدیریت با حق الزحمه حسابداری و نوع گزارش حسابرس، ششمین کنفرانس ملی و چهارمین کنفرانس بین المللی حسابداری و مدیریت، تهران،
  - علیمرادی، مهروی و عبدی، حدیث، ۱۳۹۹، " مطالعه تاثیر توانایی مدیریت بر رابطه بین بیش اطمینانی مدیران و صدور گزارش حسابرس حاوی بند تداوم فعالیت،
  - قانع علی ۱۳۹۹ " بررسی تاثیر کیفیت حسابداری بر فرصت سرمایه گذاری شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران " پایان نامه کارشناسی ارشد
  - گل محمدی شورکی، مجتبی و جعفری، رضا، ۱۴۰۰، " بررسی رابطه بین افق شغلی مدیرعامل و توانایی مدیریت در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، چهارمین کنفرانس بین المللی سالانه تحولات نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، تهران
  - رجیبی. رضا، ۱۳۹۶، " بررسی حاکمیت شرکتی بر هزینه سرمایه شرکت "، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات.
  - رئیسی. زهرا، ۱۳۹۶، " بررسی رابطه بین کیفیت حاکمیت شرکتی و عملکرد شرکت "، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
  - رهنمای رودپشتی، فریدون، و هاشم نیکو مرام و شادی شاهوردیان، ۱۳۹۴، " مدیریت مالی راهبردی "، انتشارات کسا کاوش
  - زلفی، حسن، سیفی لاله، سالار، مینایی تبریزی، فاطمه سادات. (۱۳۹۹). تاثیر توانایی مدیریت و سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر رابطه بین بیش اعتمادی مدیریتی و حق الزحمه حسابداری. دانش حسابداری مالی، ۷(۳)، ۸۵-۱۱۰.
  - شاه صاحبی، سید مصطفی، دارابی، رویا، حمیدیان، محسن. (۱۳۹۹). تحلیل توانایی مدیریت با تاکید بر نقش شاخص های حسابداری و حاکمیت شرکتی (روش هوش مصنوعی). دانش حسابداری و حسابداری مدیریت، ۹(۳۳)، ۷۴-۹۰.
  - میرحاج، مهروی سادات و ساعدی، رحمان، ۱۴۰۰، " بررسی تاثیر توانایی مدیریت بر عملکرد شرکت با در نظر گرفتن نقش استراتژی های تجاری شرکت، چهارمین همایش بین المللی دانش و فناوری هزاره سوم اقتصاد، مدیریت و حسابداری ایران، تهران
  - میرزاخانی نگین زهرا ۱۳۹۸ " بررسی رابطه دوران تصدی حسابرس و کیفیت حسابداری " پایان نامه کارشناسی ارشد
  - هاشمیان سعید ۱۳۹۹ " بررسی الگوی رفتاری حسابرسان مستقل در رویارویی با فشار بودجه زمانی تحت تئوری انگیزشی " پایان نامه کارشناسی ارشد.

- Mindy (Hyo Jung) Kim 2021 "Effects of managerial overconfidence and ability on going-concern decisions and auditor turnover" *Advances in Accounting* 54 (2021) 100549.
- Yutao, L., and L. Yan. (2021). The Contextual Nature of the Association Between Managerial Ability and Audit Fees. *Review of Accounting and Finance*, Vol. 16, No. 1, Pp.2-20.
- Bedard, J., Chtourou, S. M., & Courteau, L. (2004). The effect of audit committee expertise, independence, and activity on aggressive earnings management. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 23(2), 13e35 .
- Bilal Omar , Jon Simon 2019 " Corporate aggregate disclosure practices in Jordan" *Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting* 27 .
- Carcello, J. V., Hollingsworth, C. W., Klein, A., & Neal, T. L. (2006). Audit committee financial expertise, competing governance mechanisms, and earnings management. Working paper. University of Tennessee .
- Chan, A. M. Y., Liu, G., & Sun, J. (2013). Independent audit committee members' board tenure and audit fees. *Accounting and Finance*, 53(4), 1129e1147 .
- Chaudhry Ghafran a, Noel O'Sullivan 2017 " The impact of audit committee expertise on audit quality: Evidence from UK audit fees" *The British Accounting Review* 49 (2017) 578-593.
- Krishnan, V. G., and C.Wang. (2020). the Relation between Managerial Ability and Audit Fees and Going Concern Opinions. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, Vol. 34, No. 3, Pp. 139-160 .